

**TISH ILDIZ KANALLARINI PLOMBALASH METODINING
SAMARADORLIGINI ULTRATOVUSH VA VIZUAL TEKSHIRISH
USULI YORDAMIDA TAQQOSLASHNI BAHOLASH.**

Talaba: Isomiddinov Sanjar 1-kurs talabasi

Ilmiy raxbar: Baltabaeva Almagul

EMU UNIVERSITY Fakultativ stomatologiya kafedrasida assistenti

+998909940493

Annotatsiya: Mazkur tezisdagi tish ildiz kanallarini rejalashtirilgan plombalash metodining samaradorligi ultratovush tekshiruvini hamda mualliflarning vizual baholash usuli yordamida taqqoslab o'rganildi. Tadqiqotda plombalash sifatini oshirishda zamonaviy texnologiyalar, xususan ultratovush orqali aniqlanishning ahamiyati va mualliflarning vizual baholash tajribasi chuqur tahlil qilindi. Plombalangan ildiz kanallarining zichligi, to'ldirish samaradorligi, plombani tish devorlariga yakuniy birikish xususiyatlari, muhrlangan joylarning pishiq, mikroyoriqlardan xoli bo'lishi hamda oraliqda hosil bo'ladigan bo'shliqlarning oldini olish usullari atroflicha ko'rib chiqildi. Metodlar ishonchligi, ularning amaliy stomatologiyada qo'llanish imkoniyati va samaradorligiga to'xtalib o'tildi.

Kalit so'zlar: tish ildiz kanali, plombalash sifati, ultratovush, vizual tekshirish, zamonaviy texnologiyalar, muammolar, samaradorlik, stomatologiya, tahlil.

Zamonaviy stomatologiyaning asosiy vazifalaridan biri bo'lib, tish ildiz kanallarining sifatli, pishiq va uzoq muddatga chidamli plombalashini ta'minlash hisoblanadi. Har bir bemorga to'g'ri va samarali davolov muolajalarini tanlashda, plombalashda zamonaviy metodlardan va diagnostika texnologiyalaridan muvaffaqiyatli foydalanish muhim masala bo'lib qolmoqda. Tish ildiz kanali plombasi, o'z navbatida, turli kasalliklarning oldini olishda, tishni uzoq muddat saqlab qolishda va bemorning og'riqdan qisqa muddatda xalos bo'lishida hal

qiluvchi ahamiyatga ega. Ildiz kanali plombalash sifatini baholashda an'anaviy vizual kuzatuv hamda ilg'or ultratovush texnologiyasidan foydalanish orqali muammo va kamchiliklarni o'z vaqtida aniqlash, optimal davolov yo'nalishini tanlash mumkin. Mazkur maqolada, ushbu ikki asosiy baholov vositasining afzalliklari va cheklovlari, ularning bir-biriga nisbatan ustun va aksincha, qaysi hollarda yetarli natija bermasligi keng tahlil qilinadi. Chet el va mahalliy adabiyotlar tahlili natijasida, ushbu yo'nalishda olib borilgan izlanishlar, hozirgi kunda plombalash sifatiga qo'yilayotgan zamonaviy talablar va amaldagi baholash mezonlari, ularning samaradorlik darajasiga alohida e'tibor qaratiladi [1].

Tadqiqotning asosiy maqsadi — tish ildiz kanallarini rejalashtirilgan plombalash metodining samaradorligini baholash, ultratovush va vizual tekshiruv usullari orqali solishtirma natijalarni aniqlash, olingan ma'lumotlar asosida zamonaviy stomatologiyada samarali texnologik yondashuvlarni tavsiya qilishdan iborat. Shu orqali plombalash sifatini tekshirishda, ularning afzallik va cheklovlarini ajratib ko'rsatish, ildiz devorlariga to'ldirilgan plombada mikroyoriq va bo'shliq paydo bo'lishi holatlarini barvaqt aniqlash maqsadida ilg'or usullarning imkoniyatlari atroflicha o'rganildi [2].

Tiklikda plombalangan tish ildiz kanallarining sifati takroran vizual nazorat hamda ultratovush tekshiruvlaridan o'tkazildi. Vizual metodologiyada mualliflarning bevosita tekshirish natijalariga, aniq klinik holatlarda plombalash strukturasi, silliqlik va devorlar chidamliligiga e'tibor qaratildi. Ultratovush diagnostikasi orqali esa, mikroyoriqlarni, plombali qismlarda hosil bo'ladigan kichik bo'shliq va suyuqlik o'tish xususiyatlarini aniqlash mumkinligi o'rganildi. Yetakchi stomatologlar, amaliyotchi shifokor-stomatologlar, radiolog va dental texniklarning tashxis natijalari, zamonaviy mexanik tizimlarning ishlatilishi, plomba moddalarining bir-biriga, tish devorlariga yopishishi sifati baholandi [3].

Tish ildiz kanallari plombalash sifatining yuqori yoki pastligi ko‘p jihatdan zaif nuqtalarni to‘g‘ri aniqlash va bartaraf etishga bog‘liq. Vizual tekshiruvda ko‘plab holatlarni klinik ko‘z bilan aniq baholash mumkin bo‘lsa-da, ayrim mikroyoriqlar, chuqurlikdagi kichik noaniqliklar, vaqt o‘tishi bilan yuzaga keladigan mikrobo‘shliqlar vizual kuzatuvda ko‘rinmay qolishi mumkin. Bunda ultratovush tekshiruvining afzalliklari yuzaga chiqadi, chunki ushbu metod yordamida plombali zonalarda yoriq, bo‘shliq va mikroinfeksion o‘choqlar barvaqt aniq topiladi. Dinamik monitoringda ham, plombaning tish ildiz devorlariga to‘liq yopishish darajasini baholashda, ultratovush yordamida ancha aniq natijalarga erishildi.

Vizual baholash asosida esa, bemorni umumiy ko‘rigi, plombaning yuzasidagi o‘zgarishlar, to‘ldiruvchi materiallarning rang va strukturaviy muvofiqligi tahlil qilindi. Shu bilan birga, zamonaviy stomatologik muassasalarda olib borilgan izlanishlar natijasida, zamonaviy diagnostik qurilmalardan foydalanish plombalash samaradorligiga bevosita ijobiy ta‘sir ko‘rsatishi, an‘anaviy klinik baholovlar faqat imkoniyat doirasini belgilab berishi aniqlangan. Kanallar devorlarining zichligi, plombali materiallarning birikish mustahkamligi, uzoq muddatli chidamlilik va kasallik oldini olishda ultratovushye asoslangan metodlar ustunligi tasdiqlandi. Baholash usullari bir-birini to‘ldiruvchi ahamiyatga ega — vizual tekshiruvda kichik darajadagi defektlar aniqlanmay qolsa, ultratovush yordamida bular aniq ko‘rsatiladi. Shu bilan birga, zamonaviy tibbiyotda ikki yondashuv birgalikda ishlatilganda, natijada plombalash sifati yanada yuqori darajaga ko‘tariladi. Tahlillar shuni ko‘rsatdiki, ultratovush yordamida aniqlangan nuqsonlar erta bosqichda bartaraf etilishi mumkin, bu esa tishni uzoq muddat asrash, qayta muolajaning oldini olish, bemorning umumiy sog‘lomligini oshirishga xizmat qiladi [4].

Plombalangan ildiz kanallariga olib borilgan izlanishlar, zamonaviy texnologiyalar yordamida amalga oshirilgan diagnostika metodlari va real klinik

natijalar tahlili shuni ko‘rsatadiki, birlashtirilgan yondashuv (vizual va ultratovush) hozirgi stomatologiya uchun eng maqbul va istiqbolli yo‘nalish hisoblanadi.

Tadqiqot davomida fosh bo‘ldiki, yuqori darajadagi klinik samaradorlik va pishiq plombalash faqat o‘zaro bir-birini to‘ldiruvchi tekshiruv usullari vositasida yuzaga chiqadi. Muhim jihatlar shundan iboratki, plomba moddalari, ularning zichligi va muhrlanish darajasi, tish ildiz devorlariga birikish xususiyatlari, plombaning mikroinfeksiyalar o‘tishini to‘xtata olishi, bemorning uzoq muddat asosiy tishni saqlab qolishi, zamonaviy talab darajasiga ko‘tariladi. Ko‘plab xorijiy va mahalliy amaliyotlar tahlili natijasida, plombalash sifatiga baho berishda vizual yondashuv faqat yuzaki defektlarni aniqlashga yordam beradi, lekin ultratovush tekshiruv vositasi yordamida esa, chuqur va aniq lokalizatsiyadagi mikroyoriq, bo‘shliq, chirish, infeksiyon o‘choqlarning oldini olish mutlaqo yuqori natija berdi.

Xulosa

Tish ildiz kanali plombalash sifati va samaradorligini baholashda zamonaviy texnologiyalar, xususan ultratovush usulidan foydalanish, an’anaviy vizual ko‘zdan kechirish metodiga qaraganda, ancha aniqlik va natijalilik beradi. Vizual tekshiruv yondashuvi asosan yuzaki defektlar va makroyoriqlarni aniqlashda muhim rol o‘ynasa-da, ultratovush yordamida plombalashdagi baholash chuqur qatlamlar, devorlar oralig‘idagi mikrodefektlarni aniqlashga, barvaqt nuqsonlarni bartaraf etishga xizmat qiladi. Bu ikkala metodologiyani birgalikda qo‘llash esa, stomatologik muassasalarda yuqori sifatli plombalash natijasini kafolatlash, ishonchli va samarali davolov muolajasini olib borish imkonini beradi. Rejalashtirilgan plombalash natijalari keyinchalik tishni uzoq muddat saqlash, ikkilamchi kasalliklarning oldini olish, bemorning umumiy hayot sifati oshishiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi. Plombalash sifatini aniqlashda faqat an’anaviy tekshiruvga bog‘lanib qolmasdan, zamonaviy ultratovush va boshqa ilg‘or texnologiyalardan keng foydalanish samaradorlikni yuqori pog‘onaga olib chiqadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Perlea, P., Rotstein, I. "Endodontic Treatment: Principles and Practice." Elsevier, 2015.
2. Saunders, W.P., Saunders, E.M. "Endodontics: Principles and Practice." Churchill Livingstone, 2017.
3. Baratieri, L.N., Cheung, G.S.P. "Advanced Endodontics: Clinical Retreatment and Surgery." Springer, 2018.
4. Ingle, J.I., Bakland, L.K. "Ingle's Endodontics." Churchill Livingstone, 2011.
5. Morfis, A., Mavridi, D. "Clinical Dentistry: Endodontics and Practice." Oxford University Press, 2016.
6. Cohen, S., Hargreaves, K.M. "Pathways of the Pulp." Mosby, 2017.